

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
w GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

z dnia 9 maja 2017 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bukowa Góra”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016r. poz. 2134 ze zm.¹⁾) zarządza się, co następuje.

§ 1. 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Bukowa Góra”, zwanego dalej „rezerwatem”.

2. Plan ochrony rezerwatu przyrody „Bukowa Góra” w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 i Dolina Środkowej Odry PLB080004 uwzględnia zakres planu zadań ochronnych dla ww. obszarów Natura 2000, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody.

§ 2. 1. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanu zbliżonego do naturalnego, porastającego strome zbocze krawędzi doliny Odry.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celów, o których mowa w ust. 1 są:

- 1) położenie na terenie obszarów Natura 2000: Nowosolska Dolina Odry PLH080014 i Dolina Środkowej Odry PLB080004.
- 2) zachowanie siedlisk przyrodniczych: 9110-1 - Kwaśna buczyna niżowa ; *9110-1 - Świetlista dąbrowa.
- 3) umożliwienie spontanicznego unaturalniania się ekosystemów i odtwarzania się zasobów rozkładającego się drewna;
- 4) ochrona wartości kulturowych;
- 5) zachowanie szaty roślinnej zbocza i wykonywanie zabiegów ochronnych w sposób nie powodujący jego erozji;
- 6) szlak turystyczny przebiegający drogą wzdłuż rezerwatu.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. Rezerwat objęty jest ochroną czynną.

§ 5. Określenie działań ochronnych na obszarach ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji, przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 6. 1. Wskazanie obszarów i miejsc udostępnianych dla celów edukacyjnych i turystycznych, przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 3 do zarządzenia. Mapę szlaku przeznaczonego do ruchu pieszego, rowerowego i narciarskiego w rezerwacie przyrody „Bukowa Góra”, zawiera załącznik nr 4 do zarządzenia.

2. Nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnianych dla celów naukowych, rekreacyjnych i sportowych.

§ 7. Na terenie rezerwatu nie wskazuje się miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza.

§ 8. Opis granic obszarów Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 i Dolina Środkowej Odry PLB080004 w części pokrywającej się z rezerwatem, w postaci współrzędnych geograficznych punktów jej załamania w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, zawiera załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 9. Mapę obszarów Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 i Dolina Środkowej Odry PLB080004 wraz z leżącym w ich granicach rezerwatem przedstawia załącznik nr 6 do zarządzenia.

---

¹⁾ Zmiany niniejszej ustawy ogłoszone zostały w Dz. U. z 2015 r. poz. 1936 oraz z 2016r. poz. 2249 i 2260.

§ 10. Identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 i Dolina Środkowej Odry PLB080004 w granicach rezerwatu przyrody przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 7 do zarządzenia.

§ 11. Cele działań ochronnych na obszarach Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 i Dolina Środkowej Odry PLB080004 w części pokrywającej się z rezerwatem przyrody przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 8 do zarządzenia.

§ 12. Działania ochronne na obszarach Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 i Dolina Środkowej Odry PLB080004 w części pokrywającej się z rezerwatem, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 9 do zarządzenia.

§ 13. Nie wprowadza się wskazań do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Otyń, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, dla których ochrony wyznaczono obszary Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 i Dolina Środkowej Odry PLB080004

§ 14. Nie wprowadza się ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Otyń, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych dla rezerwatu przyrody „Bukowa Góra”.

§ 15. Traci moc zarządzenie nr 38/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 16 grudnia 2013r. w sprawie ustanowienia planu ochrony rezerwatu przyrody „Bukowa Góra” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z dnia 16 grudnia 2013r. poz. 2798).

§ 16. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od jego ogłoszenia.

Jan Rydzanicz

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim

Załącznik nr 1 do Zarządzenia
 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
 w Gorzowie Wielkopolskim
 z dnia 9 maja 2017 r.

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Zagrożenia		Sposób eliminacji lub ograniczenia			
Wewnętrzne		Zewnętrzne		Zagrożenia zewnętrzne	
Istniejące	Potencjalne	Istniejące	Potencjalne	Istniejące	Potencjalne
Zarastanie w oddziale 200 a otwartych płatów z roślinnością ciepłolubną, robinia akacjową i jesionem pensylwańskim.				Usuwanie pojawiających się neofitów (robinia akacjowa, jesion pensylwański).	

Urząd Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
 w Gorzowie Wielkopolskim

 Jan Rydzaricz

Załącznik nr 2 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia 9 maja 2017 r.

Określenie działań ochronnych na obszarach ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych
1.	Pielęgnacja odnowień naturalnych i sztucznych.	Pielęgnacja pojawiającego się młodego pokolenia buka z odnowień naturalnych, poprzez stwarzanie odpowiednich warunków dla wzrostu i rozwoju umożliwiających powstanie kolejnego pokolenia drzewostanu. W przypadku niepowodzenia w odnowieniu naturalnym, wprowadzić odnowienie sztuczne z sadzenia 2-3 letniego buka w jamkę.	Ekochora 2 Oddz. 200 a, 200 b, 200 c, 200 d, 200 f, 200 g

1) Plan Urządzania Lasu Nadleśnictwa Przytok na okres 2011 – 2020

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Rydzanicz

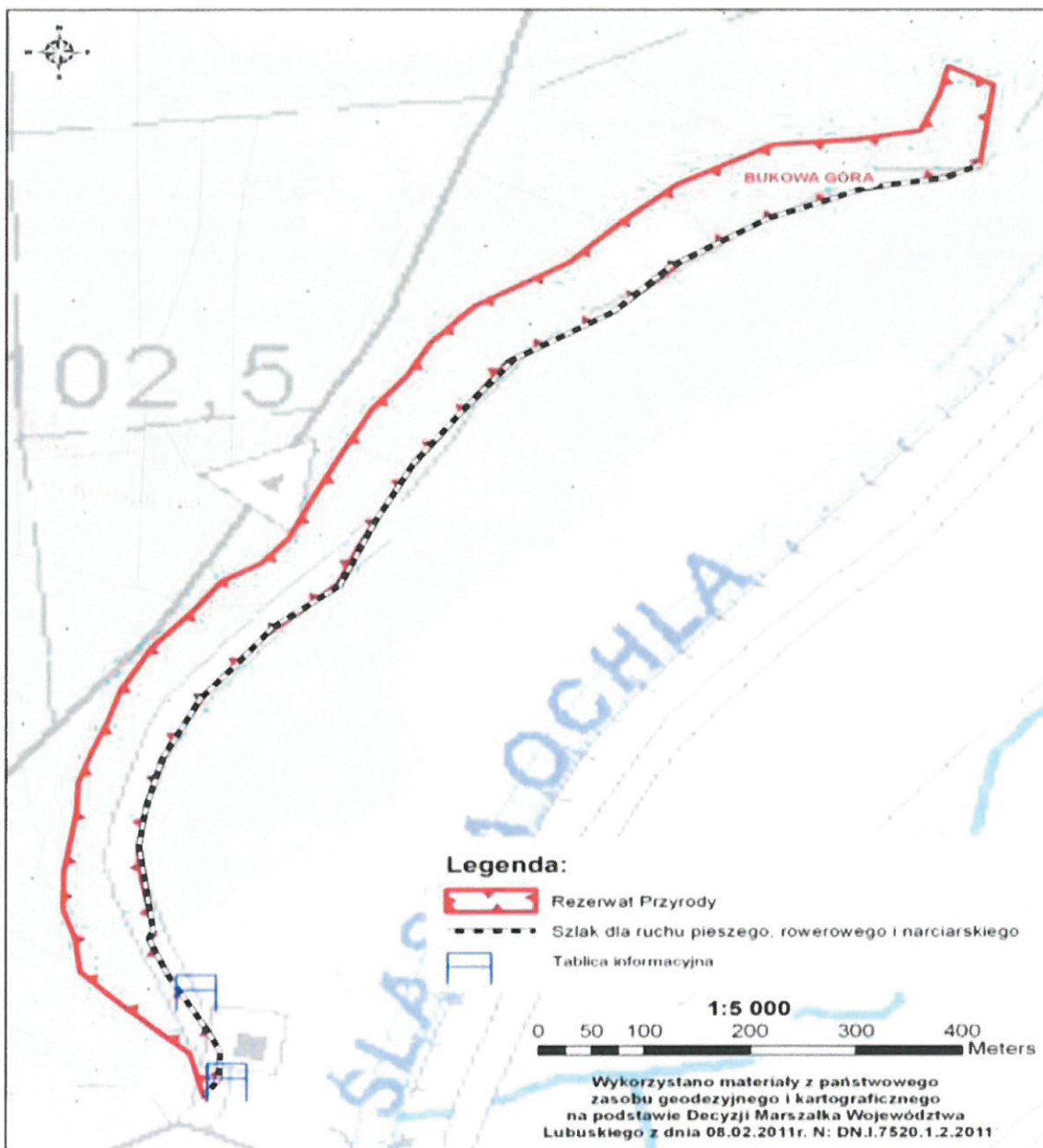
Załącznik nr 3 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia 9 maja 2017 r.

Wskazanie obszarów i miejsc udostępnianych dla celów edukacyjnych i turystycznych

Lp.	Cel udostępnienia	Obszar lub miejsca udostępnienia	Sposób udostępnienia
1.	Edukacja i turystyka.	Droga leśna u podnóża zbocza, wzdłuż rezerwatu przyrody.	Edukacja zorganizowana i indywidualna, turystyka piesza, rowerowa i na nartach.

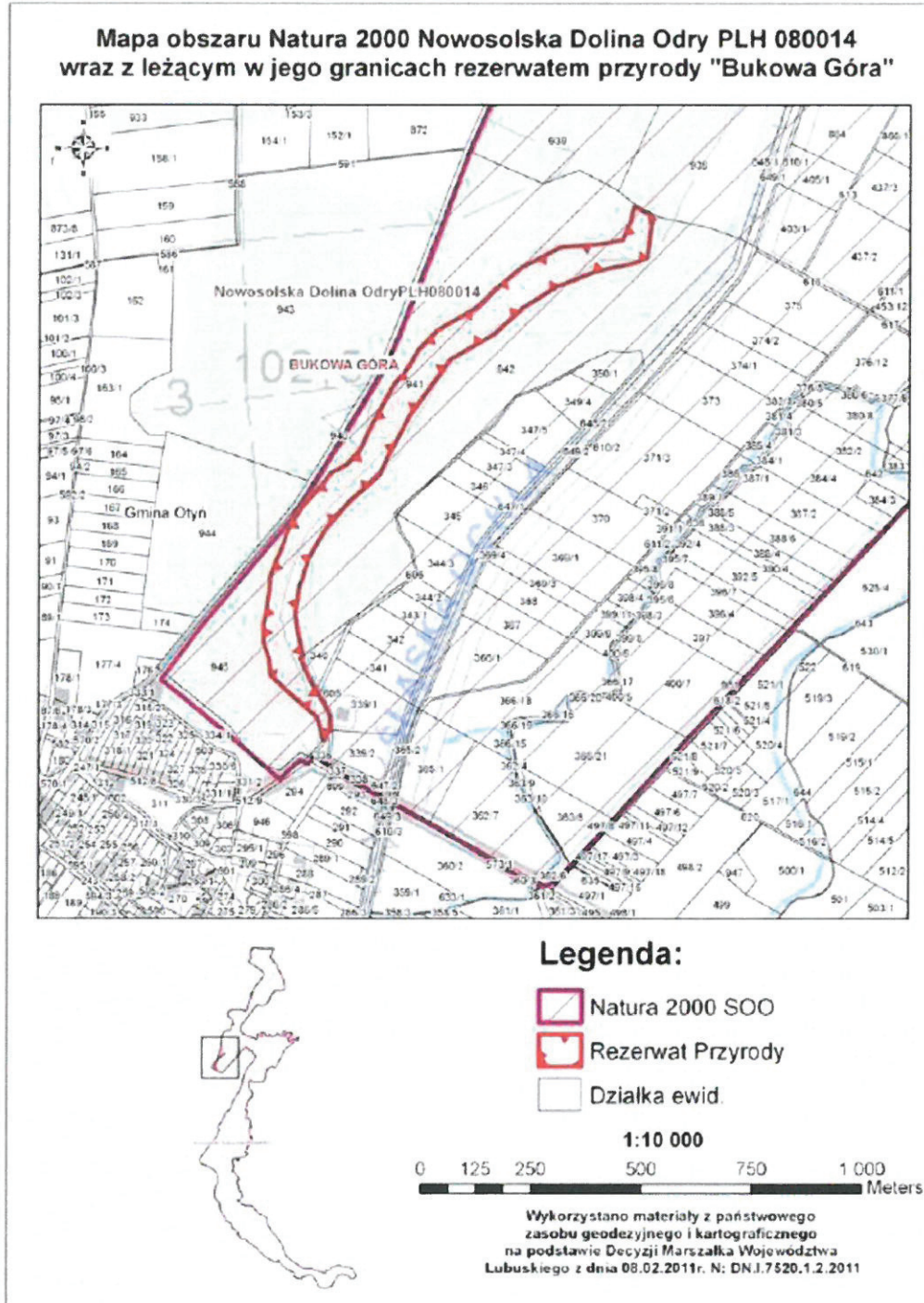
Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Bydzanicz

Mapa szlaku przeznaczanego do ruchu pieszego, rowerowego i narciarskiego
w rezerwacie przyrody „Bukowa Góra”

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Rydzanicz

Mapy obszarów Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 i Dolina Środkowej Odry
PLB080004 wraz z leżącym w ich granicach rezerwatem przyrody

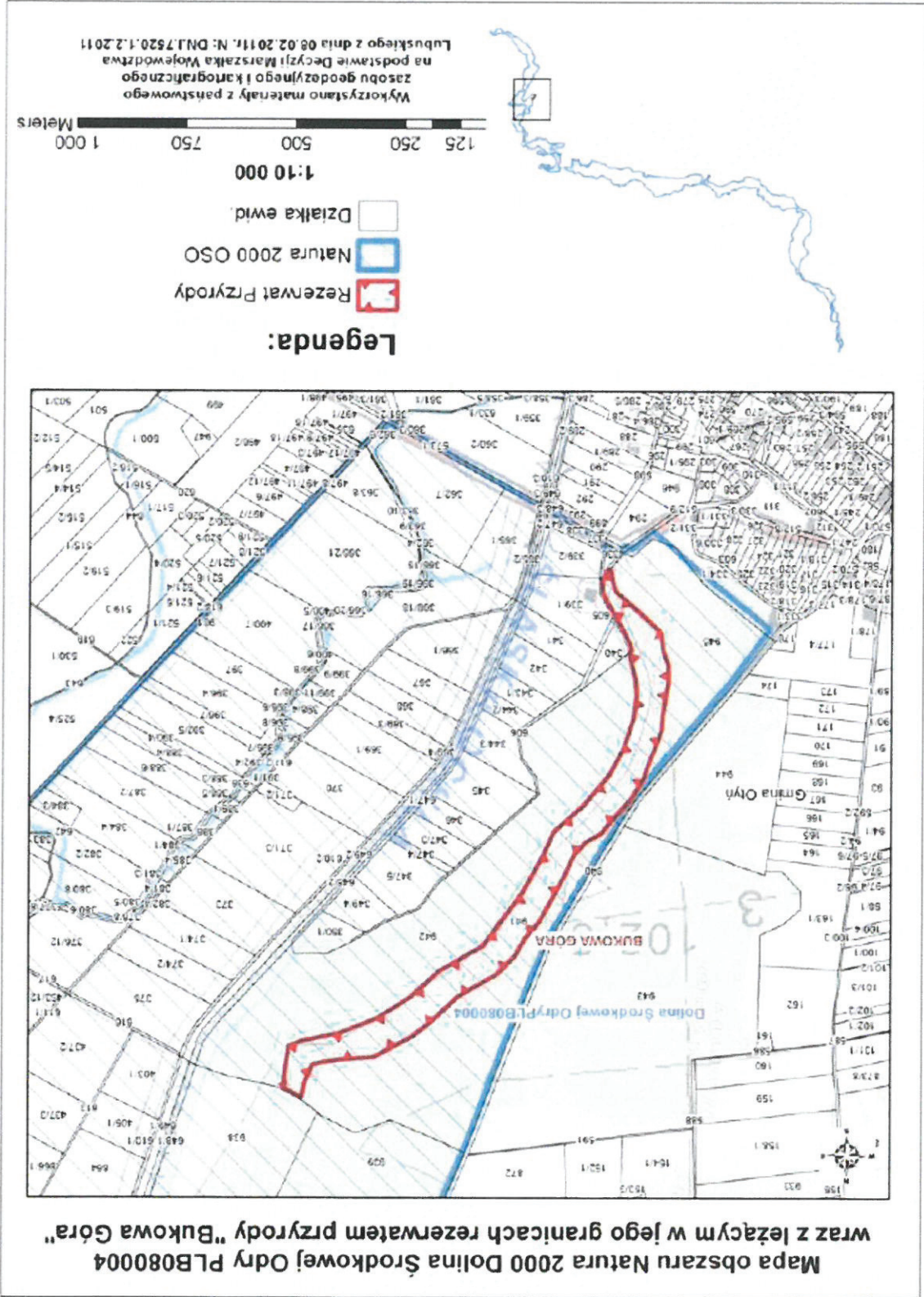
Opis granic obszarów Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 i Dolina Środkowej Odry PLB080004 w części pokrywającej się z rezerwatem przyrody, w postaci współrzędnych geograficznych punktów jej załamania w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992

Lp.	X	Y
1	275432,55	449776,49
2	275444,41	449847,41
3	275446,04	449881,61
4	275458,48	449916,27
5	275472,97	449950,22
6	275486,38	449990,29
7	275516,13	450039,81
8	275557,62	450085,51
9	275581,99	450117,61
10	275619,37	450138,55
11	275645,12	450167,65
12	275667,55	450214,01
13	275696,03	450268,52
14	275724,10	450319,87
15	275757,34	450359,06
16	275779,65	450398,05
17	275821,18	450441,83
18	275909,73	450492,63
19	275957,76	450539,16
20	276012,08	450584,54
21	276102,06	450631,46
22	276180,45	450637,03
23	276241,19	450647,65
24	276259,21	450690,45
25	276266,95	450723,52
26	276310,07	450701,32
27	276296,64	450606,86
28	276265,25	450594,23
29	276181,00	450576,77
30	276092,47	450541,81
31	276016,11	450493,28
32	275950,85	450433,88
33	275852,80	450377,01

34	275834,47	450351,68
35	275762,26	450252,84
36	275711,72	450158,57
37	275692,53	450114,95
38	275658,51	450084,09
39	275624,13	450054,64
40	275567,90	449987,19
41	275532,93	449924,85
42	275510,96	449856,92
43	275503,24	449801,24
44	275506,80	449765,59
45	275520,00	449703,10
46	275514,03	449697,44
47	275530,88	449657,31
48	275570,06	449589,90
49	275581,74	449565,51
50	275581,11	449532,80
51	275566,02	449511,68
52	275553,00	449562,39
53	275486,94	449620,95
54	275447,92	449659,19
55	275443,41	449698,88
56	275431,66	449732,41
57	275432,55	449776,49

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Rydzanicz

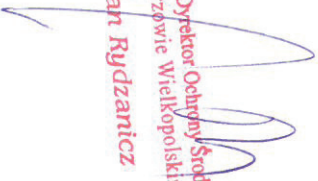

Załącznik nr 7 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia 9 maja 2017 r.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 i Dolina Środkowej Odry PLB080004 w granicach rezerwatu przyrody

Lp.	Przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	Opis zagrożenia	
		istniejącego	potencjalnego
1.	9110 - Kwaśna buczyna niżowa.	Ekspansja gatunków obcego pochodzenia (robinii akacyjowej, jesionu pensylwańskiego).	-
2.	*9110 - Świetlista dąbrowa	Zanik płatów zbiorowiska siedliska świetlistej dąbrowy. Zarastanie głównie bukiem oraz robinią akacyjową i jesionem pensylwańskim.	-

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim

Jan Rydzanicz

Załącznik nr 8 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia 9 maja 2017 r.

**Cele działań ochronnych na obszarach Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014
i Dolina Środkowej Odry PLB080004 w części pokrywającej się z rezerwatem przyrody**

Lp.	Przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	Cele działań ochronnych
1.	9110 - Kwaśna buczyna niżowa.	Zachowanie właściwego stanu ochrony siedlisk.
2.	*9110 - Świetlista dąbrowa.	Zachowanie właściwego stanu ochrony siedlisk.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim

Jan Rydzanicz

Działania ochronne na obszarach Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014 i Dolina Środkowej Odry PLB080004 w części pokrywającej się z rezerwatem, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania

Działania ochronne			Obszary wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Przedmiot ochrony obszaru Natura 2000	Nr	Opis zadania ochronnego		
Ochrona czynna siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk.				
9110 - Kwaśna buczyna niżowa.	A1	Pielęgnacja pojawiającego się spontanicznie młodego pokolenia buka, poprzez stwarzanie odpowiednich warunków dla wzrostu i rozwoju umożliwiających powstanie kolejnego pokolenia drzewostanu.	Oddz. 200 b, 200 c, 200 d, 200 f, 200 g	Nadleśnictwo Przytok.
*9110 Świetlista dąbrowa.	A2	Stwarzanie odpowiednich warunków dla wzrostu i rozwoju umożliwiających powstanie kolejnego pokolenia drzewostanu poprzez usuwanie neofitów (robinia akacyjowa, jesion pensylwański).	Oddz. 200 a	Nadleśnictwo Przytok.
Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych.				
9110 - Kwaśna buczyna niżowa.	B1	Ocena stanu ochrony zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska; zadanie wykonać w 5, 10, 15 i 20 roku obowiązywania planu ochrony	Rezerwat przyrody	Nadleśnictwo Przytok.
*9110 Świetlista dąbrowa.		Ocena stanu ochrony zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska; zadanie wykonać w 5, 10, 15 i 20 roku obowiązywania planu ochrony	Rezerwat przyrody	Nadleśnictwo Przytok.
Nie przewiduje się działań dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.				

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Ruczanicz

Uzasadnienie

Minister Środowiska, zgodnie z uprawnieniem (Dz. U. 2009.1754), przeprowadził kontrolę aktów prawa miejscowego, w tym zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim nr 38/2013 z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bukowa Góra” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 2798 z dnia 20.12.2013). Minister stwierdził (pismo DP-074-73/6087/13AD z dnia 15.04.2014 r.) nieściśłości i uchybienia uzasadniające zmianę zarządzenia w zakresie kompetencji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim podjął, zgodnie z powyższym zaleceniem i uwzględnieniem art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2015.1651. j.t.) oraz treścią rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794), opracowanie niniejszego planu ochrony.

Rezerwat przyrody „Bukowa Góra” utworzono zarządzeniem Ministra Leśnictwa z dnia 20 listopada 1954 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 119, poz. 1683). Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanu zbliżonego do naturalnego, porastającego strome zbocze doliny Odry. Dokumentacja rezerwatu informuje, że jest to głównie buczyna, z niewielkimi płatami z przewagą sosny i dębu. Panującym gatunkiem jest buk zwyczajny, zajmujący 57% udziału. Dominują drzewostany najstarszych klas wieku (VIII klasy), o niewielkim przestrzennym zróżnicowaniu struktury. Drzewa odznaczają się dobrą żywotnością, w obecnej fazie rozwoju następuje zamieranie pojedynczych drzew a miejscami powstają wiatrołomy. W wyniku ww. procesów zasoby martwego drewna zwiększają się, co jest korzystne dla celu ochrony rezerwatu. Objawy degeneracji lasu są miejscowe. Zbiorowiska leśne są w fazie optymalnej starszej, w której zachodzi proces fluktuacji i regeneracji z odnowieniem naturalnym, co wyraźnie widać np. w odnowieniach bukowych, w miejscach odsłoniętych przez wykroty bądź zamieranie drzew. Jest to starodrzew, głównie w wieku 142-152 lat, zgodny z typem siedliskowym lasu i właściwym mu składem florystycznym runa.

Historia obiektu, jego położenie, warunki i procesy, stanowią podstawowe przyrodnicze determinanty realizacji celu rezerwatu i oceny stanu zbiorowisk roślinnych. Do ważnych, z perspektywy ochrony siedliska przyrodniczego kwaśnej buczyny należy wymienić położenie rezerwatu przy północno-wschodniej granicy zwartego europejskiego zasięgu buka. Nie mniej istotnym jest fakt, że siedlisko kwaśnej buczyny jest zgodne z typem siedliskowym lasu, a starodrzew bukowy odnawia się samoczynnie. W miejscach większego przeswietlenia pojawia się młode pokolenie w postaci kilku- i kilkunastoletniego podrostu, głównie bukowego. Utrzymywanie obecnie występującego właściwego stanu zachowania tego siedliska realizowane jest przez objęcie go ochroną ścisłą, czyli z zaniechaniem bezpośredniej ingerencji w stan ekosystemów oraz przebieg procesów przyrodniczych. Zachowawczy sposób ochrony rezerwatu, oparty o niezaburzony (nie wspomagany przez człowieka) proces przyrodniczy pozostawiający martwe drzewa, oceniony jest jako najlepszy dla ekosystemów

zgodnych z roślinnością potencjalną siedliska. Taka sytuacja implikuje możliwość wykształcenia się form przejściowych bądź nietypowych postaci zbiorowisk roślinnych. Skutkiem sukcesji naturalnej tych powierzchni, w których buk, główny gatunek ww. siedliska chronionej buczyny wygasza już swą dominację w zbiorowisku, nie koniecznie, przy właściwym sobie siedlisku zawsze wykształci postać typową. Są to raczej postaci reprezentujące zróżnicowanie regionalnie, będące obrazem wskazanego powyżej położenia biogeograficznego, których stan zachowania jest właściwy. Dlatego inne gatunki drzew, jak modrzew, czy sosna, nawet uznane jako niezgodne z siedliskiem bądź obce geograficznie, mając nieistotny udział w składzie gatunkowym, nie wpływają negatywnie na siedlisko.

Dokumentacja planu proponuje podjęcie różnych działań stymulujących, przyspieszających bądź kształtujących postać drzewostanu, w tym buczyn. Są to pielęgnacja młodego pokolenia buka z odnowienia naturalnego i ewentualne sztuczne podsadzenia bukowe oraz ciecia w warstwie drzewostanu i podszytu, utrzymujące odpowiednie zwarście tych warstw. Powyższe działania rekomendowane są raczej dla zabiegów hodowlanych w lasach gospodarczych, dla unaturalnienia drzewostanów do potencjału ich siedliska.

W rezerwacie celem ochrony jest zachowanie drzewostanu zbliżonego do naturalnego, porastającego strome zbocze krawędzi doliny Odry, stąd zdecydowano się na jego realizację przy braku ingerencji w proces naturalny (ochronę ścisłą). Pozostawienie ww. powierzchni drzewostanów umożliwi wykształcenie się postaci i stanów rzadko występujących w przyrodzie ogniw sukcesji, zachowując właściwą im różnorodność biologiczną. Umożliwi ponadto obserwację spontanicznych niezaburzonych przez człowieka procesów przebudowy powierzchni leśnych, realizując przyjęty naukowy i dydaktyczny cel ochrony rezerwatu. Zarówno dla celu ochrony rezerwatu i celu ochrony siedliska przyrodniczego Natura 2000 brak kierunkowych ingerencji w zachodzące w rezerwacie procesy przyrodnicze, będą prowadzić do wykształcania się postaci drzewostanów, zgodnie z potencjałem siedliska i właściwą im fitocenozą.

Powyższy stan i dynamika lasów rezerwatu jest także skutecznym zabezpieczeniem przed erozją zbocza (duża ilość trudno rozkładającej się ściółki, w miejscach odsłoniętych rozwój podszytu leszczyny, kruszyny a w północnej części rezerwatu także krzewów szakłaku, głogu i derenia). Również powyższy cel zabezpieczenia przeciwoerozyjnego stoku, chociaż wprost nie wyartykułowany, był przyczyną objęcia ochroną lasu porastającego strome zbocze krawędzi doliny Odry i delimitującym wyznaczenie granicy rezerwatu.

Uwarunkowaniem istotnym dla celu rezerwatu jest wyznaczenie obszaru Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014, z występującym na terenie rezerwatu leśnym siedliskiem przyrodniczym kwaśnej buczyny (*Luzulo-Fagenion*). Dla ww. obszaru Natura 2000, ustanowiono w 2014 roku plan zadań ochronnych (Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 28 kwietnia 2014 r., poz. 938). Powyższy plan, nie stwierdza zagrożeń istniejących i potencjalnych dla siedlisk kwaśnej buczyny i świetlistej dąbrowy oceniając na właściwy stan ochrony. Jako działanie ochronne, w zakresie utrzymania bądź modyfikacji metod gospodarowania, wskazuje wyłączenie z użytkowania rębnej płaty siedliska przyrodniczego 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), zlokalizowane we wszystkich wydzieleniach leśnych rezerwatu przyrody „Bukowa Góra”, z wyjątkiem pododdziału 200c.

W obecnym stanie główne powierzchnie drzewostanów rezerwatu, które budują w zdecydowanej większości stare buczyny zakwalifikowane do siedliska przyrodniczego o kodzie 9110, są trwałymi i ustabilizowanymi fitocenozami, w których następuje spontaniczna, naturalna wymiana pokoleniowa. Kwaśne buczyny zajmują 85% powierzchni rezerwatu, a więc 9 ha, co stanowi 28% powierzchni tego siedliska w obszarze Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry. Uwzględniając znaczną powierzchnię siedliska w obszarze, dobre perspektywy jego ochrony oraz dobry stan zachowania, również w rezerwacie stan ochrony ww. siedliska jest właściwy (FV).

Przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014, jest także siedlisko ciepłolubnej dąbrowy o kodzie 9110. SDF ww. obszaru Natura 2000 informuje, że siedlisko występuje na jednym stanowisku w północnej części obszaru w granicach rezerwatu przyrody "Bukowa Góra", w formie jednego płata o całkowitej powierzchni około 0,35 ha. W rezerwacie nie stwierdzono tego siedliska, choć dokumentacja planu opisuje płat lasu dębowego o zwarciu luźnym, wzbogacony w gatunki ciepłolubne. Flora runa nie wskazuje na gatunki charakterystyczne tego siedliska przyrodniczego i płat ten może być opisany jedynie jako zbiorowisko zbliżone do ciepłolubnej dąbrowy, jednakże o heterogenicznym charakterze, w którym występuje mozaika elementów leśnych, zaroślowych i okrajkowych. Trzeba przypomnieć, że ww. siedlisko świetlistej dąbrowy ma genezę związaną z prowadzeniem wypasu w lasach. Jest to zatem seminaturalne siedlisko przyrodnicze, którego wykształcenie i postać florystyczna jest możliwa przy gospodarczym użytkowaniu. Takie użytkowanie, mowa o wypasie, nie było prowadzone w rezerwacie. Plan zadań ochronnych ww. obszaru Natura 2000 nie stwierdza siedliska 9110 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*), a jako cel jego ochrony wskazuje weryfikację Standardowego Formularza Danych (SDF) obszaru, zmianę statusu siedliska przyrodniczego (siedlisko czeka na akceptację zmiany statusu przez Komisję Europejską). Aktualna ocena stopnia reprezentatywności siedliska 9110, zawarta w SDF-ie obszaru: ocena D (nieznacząca). Siedlisko występuje na opisywanym obszarze w formie nieistotnej dla jego ochrony, z uwagi na znacząco odbiegający od wzorca syntaksonomicznego sposób wykształcenia, a także nieznaczącą powierzchnię siedliska w obszarze.

Rezerwat położony jest także w obszarze ochrony ptaków Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004. Dokumentacja planu ochrony rezerwatu oraz wyniki inwentaryzacji ptaków wykonanych na potrzeby dokumentacji naukowej do planu ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004 (obejmującej także rezerwat), nie stwierdzają występowania na terenie rezerwatu ptaków - przedmiotów ochrony ww. obszaru Natura 2000. Rezerwat nie jest też miejscem pełniącym ważne funkcje dla ptaków lęgowych, przelotowych czy dla dzięcioła średniego. W rezerwacie nie stwierdzono również chronionych gatunków zwierząt obszaru Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014, co jest zrozumiałe wiedząc, że są nimi gatunki siedlisk łąkowych, wodnych i wodno-błotnych.

Zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody zidentyfikowano zagrożenia, ich skutki oraz określono sposoby ich eliminacji. Z perspektywy celu ochrony rezerwatu - drzewostanu zbliżonego do naturalnego, porastającego strome zbocze krawędzi doliny Odry, nie zidentyfikowano zagrożeń istniejących oraz potencjalnych. Dokumentacja planu ochrony

rezerwatu informuje o występowaniu gatunków obcych: niecierpka drobnokwiatowego (*Impatiens parviflora*), robinii akacjowej (*Robinia pseudoacacia*) oraz jesionu pensylwańskiego (*Fraxinus pennsylvanica*). Ostatnie dwa pojawiają się miejscowo, spontanicznie jedynie w północnej części rezerwatu, w oddziale 200a, leśnictwa Bobrowniki. Występowanie niecierpka drobnokwiatowego oraz gatunków synantropijnych jest ograniczone do pobliża drogi, biegnącej wzdłuż granicy rezerwatu, u podnóża zbocza. Droga, zarządzeniem nr 11/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 20 marca 2013 roku, w sprawie szlaku w rezerwacie przyrody „Bukowa Góra”, jest udostępniona dla ruchu pieszego, rowerowego i narciarskiego. Powyższe gatunki roślin kolonizują obrzeża lasu, miejsca lepiej naświetlone. Uznane jako inwazyjne mogą stanowić jedynie potencjalne zagrożenie dla chronionego siedliska Natura 2000 kwaśnej buczyny, w przypadku nasilenia rozprzestrzenienia się tych gatunków, uniemożliwiającego rozwój charakterystycznych dla ww. siedliska roślin runa oraz zakłócającym bądź uniemożliwiającym naturalny proces wymiany pokoleń drzew.

Obecny stan nie koliduje z celem powołania rezerwatu, tj. zachowaniem drzewostanu zbliżonego do naturalnego i nie ma negatywnego wpływu na siedlisko przyrodnicze kwaśnej buczyny, chronione w obszarze Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry. Stwierdzenie gatunków obcych inwazyjnych w runie czy drzewostanie tego siedliska nie jest podstawą do obniżenia właściwej oceny stanu jego ochrony oraz oceny parametru „specyficzna struktura i funkcja”, w zakresie właściwych im wskaźników. Do powyższego upoważnia bowiem dopiero, zgodnie z wskazaniami metodyki oceny [Mróz W. (red) 2015], lokalna inwazyjność gatunku, wyrażona w procencie zajętej przez niego powierzchni i oddziaływaniem na inne składniki runa oraz większy niż jednostkowy udział gatunków obcych w drzewostanie. Opis taksacyjny drzewostanów oddziałów leśnych o adresach 14-18-1-06-200-a, 14-18-1-06-200-b, 14-18-1-06-200-d, 14-18-1-06-200-f i 14-18-1-06-200-g również nie wykazuje miejscowej, pojedynczej obecności jesionu pensylwańskiego i robinii akacjowej a zawłaszcza większego udziału powierzchniowego, a występowanie niecierpka drobnokwiatowego oraz innych gatunków synantropijnych ograniczone jest do pobocza drogi. Ponadto siedlisko przyrodnicze kwaśnej buczyny (9110), nie zostało wskazane w literaturze przedmiotu jako najbardziej narażone na niekorzystne oddziaływanie z tytułu rozprzestrzeniania się jesionu pensylwańskiego i robinii akacjowej bądź jako główny typ siedliska przyrodniczego do którego wnikają ww. gatunki drzew [Tokarska-Guzik B. i inni (pr. zbior.) 2012]. Zgodnie z powyższą literaturą, są nimi bowiem leśne siedliska przyrodnicze, odpowiednio lasów łęgowych (kod 91F0) i łągów (kod 91E0) oraz kwaśnej dąbrowy (kod 9190) i łąg środkowoeuropejskiego (kod 9170).

Wskazywane w dokumentacji planu ochrony rezerwatu zagrożenie zarastania otwartych terenów z roślinnością ciepłolubną oraz proponowane działania ochronne w celu zachowania ciepłolubnych gatunków w oddziale 200a (cięcia drzewostanu i podszytu w tym usuwanie neofitów), wobec nie potwierdzonego chronionego siedliska przyrodniczego 9110 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*), nie mają uzasadnienia także z perspektywy celu ochrony obszaru Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry.

Powyższa analiza prowadzi do wniosku, że nie zachodzi konieczność podejmowania działań ochrony czynnej dla realizacji celu ochrony rezerwatu. Brak działań nie wpłynie także

negatywnie na właściwy stan chronionego siedliska przyrodniczego Natura 2000 występującego na jego terenie. Objęcie rezerwatu ochroną ścisłą, czyli z zaniechaniem bezpośredniej ingerencji w stan ekosystemów oraz przebieg procesów przyrodniczych, jest długoterminową strategią realizacji celu jego ochrony oraz zachowania właściwego stanu siedliska przyrodniczego kwaśnej buczyny.

Przestrzenne występowanie ww. gatunków inwazyjnych, szczególnie niecierpka drobnokwiatowego i ich oddziaływanie na strukturę lasu, będzie okresowo oceniane podczas monitoringu stanu ochrony kwaśnej buczyny (*Luzulo - Fagenion*). Monitoring będzie realizowany w oparciu o właściwe temu siedlisku założenia metodyczne, przyjęte w Państwowym Monitoringu Środowiska, w terminie i z częstotliwością zsynchronizowaną z monitoringiem prowadzonym w ramach planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Nowosolska Dolina Odry PLH080014.

Nie wskazano w rezerwacie obszarów i miejsc udostępnionych do celów i działalności wyróżnionej w art. 20 ust. 3 pkt. 5 i 6 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma potrzeby ustaleń do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych.

Plan ochrony rezerwatu opracowano zgodnie z powinnością wynikającą z art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, w zakresie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 tej ustawy, zawiera on: opis granic obszaru, mapę obszaru, identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru, cele działań ochronnych, działania ochronne ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego za ich wykonanie i miejsca/obszary ich wdrażania. Nie zidentyfikowano potrzeby i nie wskazano zmian, do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony Obszarów Natura 2000. Nie określono terminu i potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części obszarów Natura 2000 Dolina Środkowej Odry PLB080004 oraz Nowosolska Dolina Odry PLH080014, pokrywających się z obszarem rezerwatu przyrody „Bukowa Góra”.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim zapewnił udział społeczeństwa w opracowaniu projektu planu ochrony rezerwatu w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U.2016.353). Informację o przystąpieniu do opracowania projektu planu ochrony podano do wiadomości publicznej poprzez:

- udostępnienie projektu zarządzania na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniu 24.01.2017 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniu 24.01.2017 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Otyń, w dniu 27.01.2017 r.;

W ramach powyższej procedury wpłynęły do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim następujące uwagi zgłoszone przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Przytok pismem z dnia 14.02.2017 r., znak: ZG.7212.5.2017:

- 1) w opinii Nadleśniczego ochrona ścisła rezerwatu w dalszej perspektywie czasu (100-150 lat) doprowadzi do zatracenia jego celu ochrony, tj. zniszczenia porastającego strome zbocze drzewostanu. Na chwilę obecną nie obserwuje się w rezerwacie odnowień naturalnych buka. Związane to jest głównie w występującą tam erozją gleby i wymywaniem nasion.
- 2) dla zachowania trwałości drzewostanu należy podsadzić fragmenty powierzchni bukiem.
- 3) w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu Gmina Otyń wybudowała przystań na rzece Odrze w Modrzycy. Planowane jest m.in. budowa wieży widokowej na Białej Górze, budowa ścieżki dydaktyczno przyrodniczej z przystania do rezerwatu. Spowoduje to wzmożony ruch turystyczny. Objęcie rezerwatu ochroną ścisłą spowoduje zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi korzystających z drogi położonej u podnóża rezerwatu, gdyż każde suche drzewo rosnące w rezerwacie po wywróceniu się, uwzględniając stromą skarpe może sięgnąć drogi i spowodować bardzo duże zagrożenie dla jej użytkowników.
- 4) wątpliwości Nadleśnictwa budzi fakt nie stwierdzenia na terenie rezerwatu siedliska świetlistej dąbrowy, inwentaryzacja siedliska wykonana przez Klub Przyrodników w Świebodzinie wykazała występowanie tego siedliska w obszarze rezerwatu.
- 5) Nadleśnictwo w oparciu o zapisy planu ochrony z 16 grudnia 2013 roku ubiega się o środki zewnętrzne w ramach projektu „Odrzański Szlak Zimorodka” ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ), Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, działanie 2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna, typ projektu 2.4.1 Ochrona In situ lub ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych, podtyp projektu 2.4.1a na działania związane z ochroną siedliska kwaśne buczyny oraz światłolubna dąbrowa, zgodnie z zapisem planu ochrony.

Przedłożone powyżej uwagi zostały w całości uwzględnione w projektowanym planie ochrony dla rezerwatu przyrody „Bukowa Góra”.

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został zaopiniowany przez:

- Radę Gminy Otyń, w dniu 21.02.2017 r., uchwałą Nr XXXIV.14.2017;

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został uzgodniony z Wojewoda Lubuskim w dniu 07 kwietnia 2017 r. pismem znak: GN.III.710.15.2017.AMie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Rydzanica

